

RAAP-NOTITIE 1950

Plangebied Houtbeekweg te Stroe

Gemeente Barneveld

**Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Cauberg-Huygen Raadgevende Ingenieurs

Titel: Plangebied Houtbeekweg te Stroe, gemeente Barneveld; archeologisch
vooronderzoek; een inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: november 2006

Auteur: *H. Ringenier*

Bestandsnaam: N01950-BASH2

Projectcode: BASH2

Projectleider: H. Ringenier

Projectmedewerker: ing. M. Dobber (Cauberg-Huygen Raadgevende Ingenieurs)

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 19618

Autorisatie: drs. H.B.G. Scholte Lubberink

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2006

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van en in samenwerking met Cauberg-Huygen Raadgevende Ingenieurs heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in oktober 2006 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband de geplande realisatie van een nieuwbouw in plangebied Houtbeekweg te Stroe, gemeente Barneveld. Doel van dit onderzoek was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

De geologische ondergrond bestaat uit matig fijn, zwak siltig zand dat kan worden aangemerkt als dekzand. De top van de C-horizont bevindt zich op circa 0,7 m -Mv. In een boring is de top van het dekzand waargenomen op een diepte van 1 m -Mv, waarschijnlijk betreft het de flank van een dekzandwielving.

De oorspronkelijke bodemopbouw is over het gehele plangebied verstoord. Veelal reikt de verstoring tot in de C-horizont. De abrupte, scherpe overgang tussen het verstoorde pakket en de natuurlijke ondergrond duidt op een relatief recente datering van de verstoring.

Onder de bestrating is een circa 0,1 m dikke laag grijs zand (bouwzand) waargenomen. Het grijze zand rust op een verstoord en opgebracht pakket (donker)bruin, humeus zand met een dikte van circa 0,5 m. In de top van deze zeer heterogene laag is veel baksteenpuin en grof grind aangetroffen. In de basis van het opgebrachte zandpakket zijn brokken C-horizont aangetroffen.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen relevante archeologische indicatoren aangetroffen. De aanwezigheid van houtskool en puin in verstoord en opgebrachte grond, geven geen aanleiding om in het plangebied archeologische resten te veronderstellen.

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van en in samenwerking met Cauberg-Huygen Raadgevende Ingenieurs heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in oktober 2006 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met te realiseren nieuwbouw in plangebied Houtbeekweg te Stroe, gemeente Barneveld. Het onderhavige onderzoek diende te worden uitgevoerd, omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van eventuele archeologische resten. Doel van het onderzoek was het opsporen van deze resten en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied en archeologische verwachting

Het plangebied (ca 0,2 ha) ligt ten zuidwesten van de bebouwde kom van Stroe. Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 32 F van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 175.900/466.650. Voor het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor nederzittingsresten uit de Prehistorie tot en met de Late Middeleeuwen (zie § 2.2).

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Onderhavig onderzoek bestond uit een inventariserend booronderzoek. Het inventariserend booronderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

In een adviesdocument dat is geschreven voorafgaand aan het veldonderzoek, is een overzicht gegeven van de resultaten van het bureauonderzoek met betrekking tot plangebied Houtbeekweg (Ringener, 2006). De gegevens van dit adviesdocument zijn deels aan onderhavige notitie toegevoegd. Voor het opstellen van het adviesdocument zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geomorfologie en bodem

Het plangebied ligt geomorfologisch gezien in een hooggelegen deel van het landschap. Het betreft een zone met gordeldekzandwelingen (Stiboka/RGD, 1975). De bodem in het plangebied wordt gevormd door hoge zwarte enkeerdgronden (Stiboka, 1997). Hoge zwarte enkeerdgronden zijn gronden met een cultuurdek van minimaal 0,5 m. Doorgaans worden ze ook wel plaggendekken genoemd; ze bevinden zich meestal op de hogere delen van het landschap. Het plaggendek is van antropogene oorsprong en ontstaan door het langdurig bemesten met plaggen en/of potstalmest. Plaggendekken dateren veelal uit de Nieuwe tijd (Spek, 2004).

Archeologie en historie

In ARCHIS (het ARCHEologisch Informatie Systeem van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek) staan uit het plangebied geen archeologische vindplaatsen geregistreerd. Wel zijn uit de directe omgeving van het plangebied meerdere archeologische vondsten bekend. Het merendeel van deze vondsten betreft gebruiksvoorwerpen uit de Prehistorie zoals (vuur)stenen bijlen en slijpstenen (ARCHIS-waarnemingsnummers 10132, 10138, 11609, 41733, 41735, 41739 en 41754). Voorts is een kuil uit de (Vroege) Middeleeuwen aangetroffen die in verband staat met ijzerproductie (ARCHIS-waarnemingsnummer 42494). Dergelijke kuilen werden gegraven om ijzerhoudende grondstof (klappersteen) te winnen.

Op grond van het kaartbeeld van historisch-topografische kaarten blijkt dat het plangebied in het midden van de 19e eeuw bestond uit akkerland (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990); in het begin van de 20e eeuw is deze situatie nog geheel ongewijzigd (ROBAS Producties, 1989).

Op grond van deze kaarten is er geen aanleiding om binnen de grenzen van de te bebouwen locatie uit te gaan van een specifieke verwachting voor de aanwezigheid van resten van laat-middeleeuwse of jongere cultuurhistorische elementen.

Archeologische verwachting

Op grond van de landschappelijke situatie, een dekzandwieling afgedekt door een plaggendeek, en de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in de nabijheid van het plangebied, gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Prehistorie tot en met de Late Middeleeuwen.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1.
Archeologische tijdschaal.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Het veldonderzoek betrof een gecombineerd archeologisch en milieukundig onderzoek dat tot doel had eventuele bodemverontreiniging op te sporen en de aan- of afwezigheid van archeologische resten vast te stellen. Tijdens het onderzoek zijn 19 boringen verricht, daarvan zijn acht boringen in het kader van de archeologische inventarisatie beschreven (figuur 1: boringen 1, 4, 5, 10, 12, 15, 18 en 19).

Er is geboord tot maximaal 1,2 m -Mv met Edelmanboren met een diameter van 7 en 15 cm. De boringen zijn lithologisch beschreven conform NEN-5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989). Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,4 cm; het zeefresidu is vervolgens met het blote oog geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot en verbrande leem).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De geologische opbouw van het gebied blijkt in grote lijnen overeen te komen met de gegevens van het bureauonderzoek. De geologische ondergrond bestaat uit matig fijn, zwak siltig zand dat kan worden aangemerkt als dekzand. De top van deze C-horizont bevindt zich op circa 0,7 m -Mv. In één boring is de top van het dekzand waargenomen op een diepte van 1 m -Mv, waarschijnlijk betreft het de flank van de dekzandwelling. In twee boringen is geconstateerd dat in het dekzand een (deels) intacte B en/of BC-horizont aanwezig is (figuur 1, boringen 7 en 8).

Over vrijwel het gehele plangebied is de oorspronkelijke bodemopbouw verstoord. Veelal reikt de verstoring tot in de C-horizont. De abrupte, scherpe overgang tussen het verstoorde pakket en de natuurlijke ondergrond duidt op een relatief recente datering van de verstoring. Deze verstoring hangt ongetwijfeld samen met bebouwing die het plangebied omgeeft. Het op basis van het bureauonderzoek verwachte plaggendek is niet meer aangetroffen.

Onder de bestrating is een circa 0,1 m dikke laag grijs zand (bouwzand) waargenomen. Het grijze zand rust op een verstoord en opgebracht pakket

(donker)bruin, humeus zand met een dikte van circa 0,5 m. In de top van deze zeer heterogene laag is veel baksteenpuin en grof grind aangetroffen. De concentratie puin en grind dient waarschijnlijk als wegverharding. In de basis van het opgebrachte zandpakket zijn brokken C-horizont aangetroffen.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn in alle boringen kleine concentraties houtskool en recent baksteenpuin aangetroffen. Zowel het houtskool als het puin zijn waargenomen in de verstoorde en opgebrachte grond. Derhalve vormen deze indicatoren geen aanleiding om de aanwezigheid van archeologische resten in het plangebied te vermoeden.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Tijdens het archeologisch vooronderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische resten in plangebied Houtbeekweg te Stroe.

De geologische ondergrond bestaat uit matig fijn, zwak siltig zand dat kan worden aangemerkt als dekzand. De top van de C-horizont bevindt zich op circa 0,7 m -Mv. In één boring is de top van het dekzand waargenomen op een diepte van 1 m -Mv. In twee boringen is geconstateerd dat in het dekzand een (deels) intacte B en/of BC-horizont aanwezig is.

Over het gehele plangebied is de oorspronkelijke bodemopbouw verstoord. De abrupte, scherpe overgang tussen het verstoorde pakket en de natuurlijke ondergrond duidt op een relatief recente datering van de verstoring. Het op basis van het bureauonderzoek verwachte plaggendeek is niet aangetroffen.

De aanwezigheid van houtskool en puin in verstoorde en opgebrachte bodemlagen, geeft geen aanleiding om in het plangebied archeologische resten te veronderstellen.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van eenduidige aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. Op grond van onderhavig onderzoek kunnen vanuit archeologisch oogpunt toekomstige bodemingrepen zonder bezwaren worden uitgevoerd.

Literatuur

Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998. *Handboek ROB-specificaties*.
Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104,
Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands
Normalisatie-instituut, Delft.

Ringnier, H., 2006. *Adviesdocument Houtbeekweg te Stroe, gemeente
Barneveld*. RAAP Archeologisch adviesbureau, Amsterdam.

ROBAS Producties, 1989. *Historische Atlas Gelderland. Chromotopografische
Kaart des Rijks, 1:25.000*. ROBAS Producties, Den Ilp.

Spek, Th., 2004. *Het Drentse esdorpenlandschap. Een historisch-geografische
studie*. Dissertatie. Matrijs/Sichting het Drentse landschap,
Utrecht/Assen.

Stiboka, 1997. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij het
herziene kaartblad 32 Oost Amersfoort*. Stichting voor
Bodemkartering, Wageningen.

Stiboka/RGD, 1975. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000.
Blad 32 Amersfoort*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks
Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. *Grote Historische Atlas van
Nederland 1:50.000. 3 Oost-Nederland 1830-1855*. Groningen.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS ARChEologisch Informatie Systeem

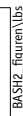
Mv maaiveld

ROB Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Resultaten booronderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Resultaten boonderzoek.